

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4151/22
18.1.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ирене Вуковић, председника већа, Станиславе Митровић и Татјане Лемајић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., коју заступа пуномоћник адвокат Ивана Баришић из Београда, Поштански преградак 8, 11177 Београд 53, против тужене Републике Србије-Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, Косовска бр. 31, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиле изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 1282/21 од 10.03.2022. године исправљене решењем истог суда под истим бројем од 12.05.2022. године, након расправе одржане пред другостепеним судом дана 18.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

УКИДА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 1282/21 од 10.03.2022. године, исправљена решењем истог суда под истим бројем од 12.05.2022. године у ставовима првом и другом изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од 1.250.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 11.03.2022. године па до исплате, у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 147.000,00 динара, у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да се обавезе тужена да јој исплати износ од 1.250.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 11.03.2022. године па до исплате, и то на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове и патњу, за нарушен лични и породични живот, за трпљену неизвесност, неодговарање државних органа, намерно скривање и заташкавање информација о стварној судбини

њене ћерке рођене дана ...1978. године у ..., због реакције и ставова надлежних органа који су показали трајну незаинтересованост да се утврди где је и каква је судбина њеног детета. Ставом другим изреке, обавезана је тужила да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 66.250,00 динара. Ставом трећим изреке, тужила је ослобођена обавезе плаћања судских такси у овом поступку. Правноснажним решењем о исправци од 12.05.2022. године, пресуда од 10.03.2022. године, исправљена је у погледу датума доношења у заглављу исте.

Благовременом жалбом тужила је побијала првостепену пресуду и то у ставовима првом и другом изреке, како то произлази из навода њене жалбе, из свих законских разлога.

Испитујући побијану пресуду у границама овлашћења прописаних одредбом члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/2011 са каснијим изменама и допунама), апелациони суд је оценио да је сагласно одредби члана 383 став 4 Закона о парничном поступку, потребно заказати расправу пред другостепеним судом јер је првостепена пресуда већ једанпут била укинута, а приликом доношења побијане пресуде учињена је битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП на коју тужилац с правом у својој жалби указује, с обзиром да су изостали разлози у погледу битних чињеница одговорности тужене због повреде права тужиле на породичан живот, због чега се побијана пресуда није могла испитати.

На расправи одржаној дана 18.01.2024. године, другостепени суд је поново извео доказе који су изведени пред првостепеним судом и саслушао тужилу у својству парничне странке, а након њихове оцене у складу са одредбом члана 8 Закона о парничном поступку, утврдио чињенично стање.

Тужила је дана ...1978. године примљена у Гинеколошко-акушерску клинику КБЦ “Звездара” ради порођаја. Порођај је трајао целу ноћ и породила се дана ...1978. године у 05:45 часова ујутру, али је у исправама о порођају наведено да се породила у 06:30 часова. Тужили је бабица која ју је породила рекла да је родила мртву девојчицу. Њена беба заиста није одмах заплакала, али је тужила видела да је она мрднула левом руком, и чим је то приметила, упитала је бабицу зашто јој говори неистину али ју је ова ућуткала и одмах однела бебу. Те ноћи породиле су се још две жене: ББ и ВВ. Једна је родила дете без пола а друга девојчицу. Тужила је врло брзо након што се породила чула плач бебе, али је помислила да је то можда плач бебе која се родила без пола или друге девојчице. На подоју је ВВ хтела да отме ББ дете. Тужила сматра да је ВВ дете код ББ и да је то девојка која под именом ..., док је тужилино дете према мишљењу тужиле код ВВ и она се зове ... Број .. који се налазио на њеној руци зна да је носила и девојчица ... За време док је боравила у болници нису јој дали да види девојчицу, наводно мртворођену, као ни њеном супругу. Она је најпре одбијала да потпише да се болница постара о сахрани бебе, међутим, после је ипак потписала сагласност јер су је убедили да је то уобичајен систем рада болнице. У пријави рођења њеног детета унета је грамажа њене ћерке од 2,850 кг, а у протокол друга грамажа 2,400 кг иако је тачна грамажа њеног детета на рођењу била 2,850 кг. Након што је изашла из болнице, долазила је педијатријска сестра и тужили није веровала да је из болнице изашла без бебе. После десетак дана, отишла је у болницу да потражи доктора и да га пита шта је било с њеном бебом, односно да ли је сахрањена, међутим, у болници су јој рекли да

бебу потражи на гробљу. 2002. године посумњала је у то да јој је дете умрло на рођењу када је друг њеног сина из војске дао интервју за неке новине везано за случај несталих беба и по наговору сина отишла је да провери у матичним књигама уписе. Дете је у матичним књигама уписано под бројем ... по пријави под бројем ... Она је одлазила и код ББ и код ВВ. ББ кћерку ... видела је на слици и она не личи на тужиљину породицу нити на тужиљу. Када је отишла код ВВ у ... код ... упознала је ... и констатовала је да та девојка личи на њу. ... је у једном периоду била сагласна да се ДНК анализом утврди њено порекло, међутим после је одустала од тога.

Према Изводу из матичне књиге рођених која се води за матично подручје Београд, заведено под текућим бројем ... за 1978. годину, извршен је упис рођења женског детета од мајке ... и оца ..., према којем је дете рођено ... 1978. године у 06,30 часова, те да је мртворођено.

Према извештају ЈКП “Погребне услуге” од 24.10.2002. године, тужиља је обавештена да не постоји ниједан податак везан за дете ...-безимено-женско, а према извештају од 26.07.2005. године истог комуналног предузећа да нема података о сахрањеном или кремираном безименом детету ни мушког ни женског пола под презименом ..., а које одговара години смрти 1978. године на гробљима којима управља ЈКП “Погребне услуге”.

Тужиља је поднела кривичну пријаву Трећем општинском јавном тужилаштву у Београду дана 12.02.2003. године у којој је изнела сумње у погледу тога да је њено дете мртворођено и да је извршена замена деце, а у поступку су саслушане тужиља, ББ и ВВ, као и девојчица ..., међутим, никакве друге радње нису спроведене. Кривичну пријаву подносила је и 07.02.2014. године Првом основном јавном тужилаштву против Гинеколошко акушерске клинике КБЦ “Звездара”, у којој је тражила да се утврди шта се са њеним дететом догодило, као и допуну 10.02.2015. године, поводом чега ју је заменик јавног тужиоца Сузана Ристић обавестила да је тужилаштво донело решење о одбачају кривичне пријаве, а због наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења. С обзиром да је тужиља подносила приговор Вишем јавном тужилаштву у Београду дана 14.04.2016. године, Више јавно тужилаштво у Београду дана 09.09.2016. године обавестило је тужиљу да је њен приговор одбијен као неоснован.

Иако се обраћала и КБЦ “Звездара”, Медицинском факултету- Институту за патологију као и Институту за судску медицину, Институту за здравствену заштиту мајке и детета “Др Вукан Чупић”, као и Министарству здравља - здравственој инспекцији, а ради добијања информација о судбини њеног детета, тужиља информације о томе није успела да добије.

Тужиља није покретала поступак по Закону о утврђивању чињеница о статусу новорођене деце за коју се сумња да су нестала из породицишта у Републици Србији (“Службени гласник РС”, бр. 18/2020) који је ступио на снагу након отпочињања овог поступка.

Све наведене чињенице другостепени суд је утврдио из исправа које је у доказном поступку прочитао и које је прихватио, као и из исказа тужиље који је оцењен као искрен, уверљив, те у сагласности са осталим изведеним доказима.

По оцени другостепеног суда постоји одговорност тужене Републике Србије због пропуста надлежних државних органа да тужиљи пруже поуздане податке о чињеницама које се односе на судбину њеног детета.

Наиме, сумња у погледу тога каква је судбина детета које је родила дана ...1978. године, код тужиље се појавила 2002. године, након што је о случајевима нестале деце читала у новинама, а потом увидом у податке матичне службе Општине Звездара констатовала да је пријава рођења извршена под различитим бројем у односу на упис, а све ово собзиром на околности самог порођаја, те је своје сумње пријавила тужилаштву подношењем кривичне пријаве дана 12.02.2003. године у којој је изнела своја сазнања и сумње. По овој пријави тужилаштво је поступало јер су саслушане тужиља, ББ и ВВ, као и ..., али друге радње нису предузимане. Тужилаштву се поново обраћала 2014. године, а потом и 2015. године, међутим, поводом истих од стране тужилаштва обавештена је о томе да тужилаштво неће предузимати даље радње због наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења.

Иако су по тужиљиним пријавама саслушане тужиља и друге две породиље, као и девојчица за коју тужиља сумња да је њено дете, друге радње у циљу прикупљања обавештења тужилаштво није предузимало, нити други државни органи, тако да тужиљи нису пружене информације погодне да се утврди истина о статусу и судбини њеног детета.

Према члану 8 став 1 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, свако има право на поштовање свог приватног и породичног живота, дома и преписке. Право на породични живот јесте право чланова породице да живе заједно и да развијају међусобне односе, тако да је обострано уживање родитеља и детета у заједничком друштву основни елемент породичног живота сагласно члану 8 Европске конвенције. Иако је држава у обавези да се уздржава од било каквог мешања, уплитања, задирања или насртаја у заштићена права појединаца које би било супротно члану 8 став 2 Конвенције, држава има и позитивне обавезе јер се од ње очекује да активно делује са циљем делотворне заштите права на поштовање приватног и породичног живота. Према томе, родитељи имају право да у случају сумње о судбини и статусу њихове новорођене деце сазнају истину о томе, а држава обавезу да им о томе пружи поуздане информације. С обзиром да тужиља од државних органа није добила захтеване информације, повређено јој је право на породичан живот, због чега има право на правичну новчану накнаду због повреде овог права сагласно одредби члана 200 Закона о облигационим односима.

Пре одмеравања висине правичне накнаде, другостепени суд ценио је приговор застарелости потраживања накнаде нематеријалне штете истакнут од стране туженог, а применом одредбе члана 376 став 1 и 2 Закона о облигационим односима. Наведеном одредбом прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за 3 године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило, а у сваком случају ово потраживање застарева за 5 година од када је штета настала.

У конкретном случају, тужиља трпи штету због тога што државни органи тужиљу нису информисали о статусу и судбини њеног новорођеног детета. Напротив, тужиља је дописом од 01.04.2016. године од стране тужилаштва обавештена да овај орган по њеној кривичној пријави даље неће предузимати мере јер је оцењено да је

наступила апсолутна застарелост кривичног гоњења, а након што је тужила на ову одлуку изјавила приговор, дописом од 09.09.2016. године, обавештена је о томе да је њен приговор оцењен као неоснован од стране Вишег јавног тужилаштва. Од тада па до дана подношења тужбе 01.04.2019. године, није протекао рок застарелости прописан напред цитираном одредбом члана 376 став 1 и 2 ЗОО, па је приговор застарелости истакнут од стране туженог другостепени суд оценио као неоснован.

Одмеравајући висину правичне накнаде нематеријалне штете, другостепени суд је на основу одредбе члана 200 ЗОО, слободном оценом сагласно одредби члана 232 Закона о парничном поступку, оценио да с обзиром на интензитет претрепљених душевних болова које тужила трпи и њихово трајање, правична накнада у време првостепеног пресуђења износи 1.250.000,00 динара. При одмеравању висине правичне накнаде, другостепени суд је имао у виду све околности конкретног случаја од значаја за одмеравање накнаде, сврху и циљ досуђивања накнаде нематеријалне штете, па је оценио да се досуђеном накнадом тужили може пружити одговарајућа сатисфакција за нематеријалну штету коју је претрпела, те да се овом накнадом не погодује тежњама које нису спојиве са природом и друштвеном сврхом правичне накнаде. Новчаном накнадом која се досуђује, душевни бол тужиле се не може отклонити, али се може ублажити јер накнада представља сатисфакцију којом ће тужила као оштећена прибавити неко материјално или интелектуално добро у циљу психичког смирења и ублажавања патње, због чега накнада није у функцији еквивалента, као код натуралне штете и никада није једнака штети, нарочито имајући у виду субјективну процену оштећеног. На досуђени износ накнаде нематеријалне штете, тужили је применом одредбе члана 277 досуђена и законска затезна камата почев од дана првостепеног пресуђења 10.03.2022. године па до коначне исплате.

Имајући у виду све напред наведено другостепени суд је одлучио као у ставу првом и другом изреке применом одредбе члана 387 став 1 тачка 6 Закона о парничном поступку.

На основу одредби чланова 150, 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку, тужила има право на накнаду потребних трошкова целог парничног поступка, и то за заступање од стране пуномоћника адвоката пред првостепеним судом: за састав тужбе и једног образложеног поднеска у износу од по 11.250,00 динара, за заступање на четири одржана рочишта у износу од по 12.750,00 динара, за приступ на једно неодржано рочиште у износу од 7.125,00 динара, а затим, за састав две жалбе у износу од по 22.500,00 динара, као и за приступ на једно рочиште пред другостепеним судом у износу од 21.375,00 динара, што све укупно износи 147.000,00 динара, а што је све одмерено према важећим Тарифама о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, у време првостепеног, односно другостепеног пресуђења.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић

**Председник већа-судија
Ирена Вуковић,с.р.**